

PAPER DETAILS

TITLE: Cumhuriyet'in 80. Yilinda Atatürk ve Ulusalliktan Evrenselligi Türk Kadini

AUTHORS: Taciser ONUK

PAGES: 553-563

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1674049>

CUMHURİYETİN 80. YILINDA ATATÜRK VE ULUSALLIKTAN EVRENSELLİĞE TÜRK KADINI*

Prof. Dr. Taciser ONUK**

Büyük önder Atatürk, bağımsızlık, barış, özgürlük, insanlığın mutluluğu, hukuka saygı gibi evrensel değerleri kişiliğinde barındırmış bir devlet adamıdır. Türk ulusuna Bağımsızlık Savaşı'nı kazandıran gerçekçilik, akılcılık, kararlılık, sorumluluk, cesaret, yaratıcılık gibi üstün nitelikleri yapısında bütünleştirmiş olan bu evrensel kişilik, Birleşmiş Milletler Teşkilatı tarafından, *'sadece Türk ulusu için değil, bütün insanlık için bir onur simgesi'* olarak tanımlanmıştır.

Atatürk, 20. Yüzyılın en büyük düşünce ve eylem adamıdır. O, içinde bulunduğu çağın olaylarını, dünyanın ve ülkesinin koşullarını çok iyi anlayıp tanınmanın sağladığı bir öngörüyle, akılcı ve gerçekçi çözümler üretmiştir. Bu çözümlerin en somut göstergesi, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı kazanan Türk ulusunun ismine atfederek kurmuş olduğu yeni Türkiye devletidir. Bu yeni devlet, 1923 yılında **Cumhuriyet** yönetimini kurmuştur.

Atatürk'ün hayatı boyunca gerçekleştirmek istediği ve sıklıkla kullandığı iki kavram vardır. Bunlar, **'ulusal egemenlik'** ve **'tam bağımsızlık'** kavramlarıdır. Atatürk, bu iki kavramı yeni kurulan devletin temeline koymuştur.

* 08-12 Aralık 2003 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen, Beşinci Uluslar Arası Atatürk Kongresi'nde Bildiri olarak sunulmuştur.

** Atatürk Kültür Merkezi Başkanı.

‘Türk ulusunun tabiat ve âdetlerine en uygun olan idare, Cumhuriyet idaresidir’ diyen yüce Atatürk, **Cumhuriyet**’in, ulusun, insanca yaşamasını bilmesi, insanca yaşamının neye bağlı olduğunu öğrenmesi anlamına geldiğini ifade etmiştir.

Atatürk’ün *‘en büyük eserim’* dediği Türkiye Cumhuriyeti, her yönüyle ileriye dönük, büyük bir toplumsal değişim, dönüşüm ve gelişim projesidir.

Bu projenin temelinde, **‘ulus egemenliği’** ilkesi bulunmaktadır. Bilindiği gibi **Cumhuriyet**, devleti yönetme güç ve yetkisinin ulusa ait olduğu bir yönetim biçimidir. Ulus olarak daima birlik ve bütünlük halinde dayanışma içinde olmak, salt devletimizin değil, kültürümüzün de temel özelliklerindendir. Bu anlamda, Cumhuriyet, **‘toplumu oluşturan insanların duyuş, düşünüş ve davranış birliği’** anlamına gelen kaynaştırıcı ve birleştirici nitelikteki **‘kültür’** temeli üzerinde yükselen bir yönetim biçimidir ve başarısı da kültürün gelişmişliğiyle doğru orantılıdır.

Ulus dışılamayan, tam tersine ulusu kadın-erkek bütün dinamikleri ile devletin temelinde bütünleştiren bu projenin **hedefi**, ulusal kültürümüzü **çağdaş uygarlık aşamasının en yüksek düzeyine** taşımaktır. Öncelikli amaç, ulusun her alanda özgürlüğü, mutluluğu ve refahıdır.

Ulusal çağdaşlaşma, ulusun özgürlüğünü ve mutluluğunu esas alarak, akıl ve bilimin ışığında, toplumu kucaklayacak şekilde, sürekli yeniliklere açık, daha iyiye, daha güzele doğru topyekün ilerlemek ve bu yolda gerekeni yapmaktır.

Bu hedefi, Cumhuriyet’in Onuncu Yılı söylevinde **‘ulusal kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarmak’** şeklinde açıkça dile getiren Atatürk, ulusumuz için gerçek anlamda bir kültür ve aydınlanma öncüsü olmuştur.

Yüce Atatürk’ün önderliğinde uygulamaya konulduğu ilk günden beri, sağduyuyla benimseyip, içinde seve seve yer aldığımız **Cumhuriyet** adındaki bu büyük proje, ulusal kültürümüzün her ögesinde ulusumuzu çağdaş dünyayla bütünleştiren bir yaşama biçimi olarak varlığını sonsuza dek sürdürecektir.

Bu sonsuz projede, **Türk kadınının toplumdaki yeri ve değeri** konusunda gerçekleştirilen yenilikler, Türk kadını için **'uygarlık aşaması'** olarak nitelendirilebilecek tarihî bir dönüm noktası olmuştur.

Cumhuriyet'ten önce, kadının toplumsal yaşamda bir yeri ve değeri yoktur. Kadın, anayasa ve kanunlar karşısında sorumlu bir 'yurttaş', bir 'birey' olarak görülmez. Kadının eğitim ve öğretim imkânlarının kısıtlılığı, ev dışında çalışıp toplum kalkınmasına destek vermesinin aile yaşamını sona erdireceği gibi tutucu ve yanlış inanışlar yüzünden, ekonomik hayata aktif olarak katılması ve erkeklerle birlikte eşit şartlarda rekabet edebilmesi olanaksız durumdadır.

Osmanlı toplum düzenindeki kadının durumunu, Celal Nuri, 1915 yılında yayınlanan kitabında şöyle özetlemektedir:

'Bizde kadının durumu korkunçtur. Bizde bilgisizlik ve baskıcılık nedeniyle örtünme ve kaç-göç çok yanlış anlaşılmıştır. Bizde kadınlar başka, erkekler başka dünyayı oluşturur ve bu iki dünya birbirini tanımaz. Biri ötekiyle ilişkide değildir. Bu çelişki, Osmanlı'nın yıkılışının nedenidir. Özgürlük çağında bir ulusun yarısını tutsaklık altında tutmak olmaz. Böyle ileri bir çağda, eski çağlar âdetlerini sürdürmeye imkân yoktur. Toplumumuz içten içe kokuşuyor. Kadın bu koşullar altında annelik, eşlik, eğiticilik, arkadaşlık görevlerini yerine getiremiyor.'

Bilindiği gibi **kültür**, bir ulusun hayat tarzı, yaşama biçimidir. Bir ulusun kültürü, onun tarihî geçmişini, doğrudan bireylerin hayatını, günün çeşitli zamanlarındaki eylemlerini, geçinme ve ekonomik faaliyetlerini, dinlenme, eğlence ve dinî hayata ayrılan kısımları da içerir. Bu yönüyle kültür, ulusların kimliğinin ve kişiliğinin canlı belgesidir. İnsanları birbirine benzer veya farklı kılan da, onları değiştiren de kültürdür. Çünkü, insan kültürün ürünüdür. Binlerce yıllık birikimin ürünü olan kültür, bizim katkılarımızla birlikte gelecek kuşaklarda zenginleşerek yaşamaya devam eder.

Kültür, tüm canlı varlıklar gibi, sürekli bir değişim halindedir. Ancak, bu değişimin niteliği ve hızı, toplumdan topluma farklılıklar göstermiş ve göstermektedir. Farklılıkları belirleyici ana unsur, yüce Atatürk'ün **'Türki-**

ye Cumhuriyeti'nin temeli kùltùrdür' özdeyişiiyle ifade ettiği hedefleri amaçlayan ve özümseyen toplumlarda daima olumlu yönde gelişmekte, aksi durumlarda, toplumun kùltürel kimlik ve kişiliğinin hızlı bir biçimde yozlaşmasına neden olmaktadır.

Bir toplumun gelişmişliğinin göstergesi durumunda olan, ulusal kùltürün kendine özgü niteliklerini yitirmeden çağdaş boyutlar kazanması, ancak toplum bireylerinin ortak çaba, ortak bilinç ve ortak irade güçleriyle gerçekleşebilir.

Kùltürel ve toplumsal ilerlemenin temelinde olan bu potansiyel gücün, **ulusal** olduğu kadar **evrensel** bir amaç için de kullanılması gerekmektedir. Bunun, ancak evrensel değerlere dayalı bir eğitim ortamında, **bilgiyle** donanarak gerçekleşebileceğı kuşkusuzdur.

Eğitim yetersizliğı başta olmak üzere pek çok nedenlerle çağın evrensel uygarlık düzeyinin gerisinde kalmaya mahkum olmuş toplumlarda, en çok zarar gören birey **kadın** olmaktadır. Böyle toplumlarda kadın, doğanın iki ayrı cinse verdiği niteliklerle sınıflanır, toplumun en gerisinde, korunmaya muhtaç ve yarı tutsak biçimde yaşar. Ne var ki tarih, kadının tut-saklılığının, toplumun ve kùltürün de tutsaklığı anlamına geldiğini doğrulamıştır birçok kez...

Kadının bir insan olarak, toplum içinde yaşayan bir varlık, bir 'birey' olma hakkı, doğuştan sahip olduğu en temel haklarındandır. Özgürlüğün ve hakların bulunmadığı bir yerde, insanın '**insan gibi**' yaşamasından söz edilemeyeceğı gibi, gerçek anlamıyla ileri bir toplum ve kùltür varlığından da söz edilemez.

Ulusların geleceğı yönelişlerinde belirleyici rol alan unsurların başında, eşit hak ve özgürlüklere sahip bir '**insan**' tanımı gelmektedir.

Bu bağlamda, **kadın hakları** konusu tarih boyunca tartışılan bir konu olmuştur. Tüm dönemler boyunca, kadına, insan hakları çerçevesinde '**tam eşitlik**' öngörülmemiştir. Türk ulusunun tarihinde ise, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in kuruluşu, kadın haklarının gelişimi, kadının yasalar önünde erkekle eşit haklara sahip sosyal bir varlık olarak toplumdaki yerini alması doğrultusunda önemli bir dönüm noktasıdır.

Büyük Önder Atatürk'ün bir devlet adamı ve bir birey olarak, insan hakları ve eşitlik konusundaki duyarlılığı, hukuku temel alan evrensel kişiliğinin göstergelerinden biridir.

Atatürk tarafından Türkiye'ye davet edilen ve Çankaya'da kendisine tahsis edilen bir evde üç kez misafir edilen kadın gazeteci-yazar Berthe Gaulis'in anlatımında, Büyük Önder'imizin kadın hakları konusundaki 'tam eşitlik'i öngören düşünceleri etkileyici bir dille şöyle ifade edilmiştir:

'... Arada bir, başkaca, daha hafif konulara da değinmiştik. Birinden ötekine geçiyor, o sıralarda gelen misafirleri de tartışmaya sokuyorduk. Sonra, onlarla birlikte sofraya oturuluyordu. Masa çok şirindi, çok sade idi, orada düzenlenmişti. Küçük mermer bir havuzdan fışkıran suyun titremesi, kış olmasına rağmen bazı çiçekleri canlı tutuyordu. Nasıl oldu bilemem, bu hal, bizi ebedî konuya çekiverdi: Kadın konusu. Bu derece değişen Türkiye'de kadının kaderi nasıl olacaktı?

O beklenmez nüanslarla dolu ses ile gözlerin parlaması, bir anda şu karşılığı verdi: 'Tam eşitlik!.. Bizdeki hakların hepsine sahip olacak! Kadınlarımız kurtuluşlarını gerçekten hak etmişlerdir. Bir milletin yarısının, onun sosyal yaşayışı dışında tutulması kabul edilemez.' Böylece Mustafa Kemal, benim üç kez tüm Anadolu boyunca gördüklerimi hatırlatmış oluyordu. Kadın, erkeğin yerini alıp askerlik etmişti; tarlalarda çalışıyor, çift sürüyor, cephaneler taşıyor, siperlere kadar askerlerin savaşına ortak oluyordu. ...' (B. Gaulis, Çankaya Akşamları, Çev.:Füruzan Tekil, İstanbul 1983)

Çağdaş Türk kadınının doğuşu ve kadına erkekle her alanda eşitlik tanınması konusunda Atatürk'ün hayata geçirdiği uygulamaların önemi büyüktür.

Kadın haklarının kısıtlı olduğu bir toplum düzeninin hakim olduğu Osmanlı Devleti'nden, kadın-erkek eşitliğinin kabul edildiği çağdaş ve modern Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş, bir dizi toplumsal ve kültürel yenileşme hareketleri ile mümkün olmuştur.

Atatürk'ün, yeni yönetim biçiminin ancak çağdaş değerlere dayalı bir eğitim sistemiyle başarıya ulaşacağını öngörerek başlattığı bu yenileşme hareketlerinin amacı, evrensel değerleri benimsemiş, temel hak ve özgürlükleri tanımış, birey olma bilincine erişmiş, Cumhuriyet'in temel niteliklerini benimsemiş ve bunu bir yaşam biçimi haline getirmiş çağdaş bir toplum yaratmaktır.

Böyle bir toplum yaratmak içinse, öncelikle toplumu çağdışılığa sürükleyen kurumlar ortadan kaldırılarak, aklın ve bilimin ışığında çağdaş kurumlar oluşturulmalı, bu kurumları işletecek çağdaş bir insan tipi yetiştirilmeliydi.

Atatürk, Türk toplumunu çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmak amacıyla yaptığı devrimlerin başarıya ulaşabilmesi için, kadının yüceltilmesini tek çıkar yol olarak görmüştür. Bunun için de, öncelikle Türk kadınının toplumsal yaşama etkin biçimde katılmasına olanak tanımayan eski siyasal ve toplumsal yapının kırılarak, kadınların toplumdaki rolü ve konumu, 'insan olma' doğaları yönünde değiştirilmeliydi.

Büyük Önder, 30 Ağustos 1925'te, Kastamonu'da yaptığı konuşmada şöyle söylemiştir:

'Bir sosyal topluluk, bir ulus, erkek ve kadın denilen iki tür insandan oluşur. Kabil midir ki, bir kitlenin parçasını geliştirelim, diğerine müsamaha edelim de kitlenin bütünü ilerleyebilmiş olsun? Mümkün müdür ki, bir insan topluluğunun yarısı toprağa zincirlerle bağlı kaldıkça, diğer bölümü de gökyüzüne yükselebilsin? Şüphe yok, gelişmenin adımları, dediğim gibi, iki cins tarafından beraber, arkadaşça atılmalı ve gelişme ve yenilik alanında, birlikte, kesin bir tavır alınmalıdır. Ancak böyle olursa, inkılâp başarılı olacaktır.'

Kadın demek, 'hayatın yarısı' demektir. Türk ulusunun kültür geçmişiinde var olan fakat bir özlem haline getirilmiş bu hakkı, Atatürk,

'Ey kahraman Türk kadını! Sen, yerde sürünmeye değil, omuzlar üstünde göklere yükselmeye lâyıksın' sözleriyle, duygulu bir biçimde, açıkça ifade etmiştir.

Kadının toplumsal hayatta varolma biçimi, toplumun temel birimi olan ailedeki konumu, bireysel kimliğini kazanması, eğitimle doğrudan ilgilidir.

20 Temmuz 1921’de, Atatürk, Kurtuluş Savaşı bitmemiş, Cumhuriyet ilan edilmemiş olmasına rağmen, **Türkiye Muallimler Kongresi**’ni toplar. Burada, Türk insanına verilecek ulusal eğitimin esası belirlenir. Böylece, Türk kadınının gelecekte toplum içinde alacağı konum da ilk kez tayin edilmiş olur. Büyük Önder, 1922 yılında Meclis’te yaptığı bir konuşmada, *‘Kadınlarımızın da aynı derecede eğitimden geçirilerek yetişmelerine önem verilecektir’* diyerek eğitim devrimi çalışmalarının yolunu açar. Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan hemen sonra, başta eğitim olmak üzere hukukî ve siyasî alanda gerçekleştirilen devrimler ise, kadının yasal ve yapısal yönden konumunun yükseltilmesini ve hak ettiği yere oturtulmasını sağlayıcı niteliktedir.

İlk olarak, 3 Mart 1924’te **Tevhid-i Tedrisat Kanunu**’nun çıkarılmasıyla, Tanzimat döneminden kalma ikili eğitim sistemi kaldırılıp, ulusal ve çağdaş eğitimin temelleri atılır. Bu kanun, kadını ve erkeği ile Türk ulusunu çağdaşlaştırma yolunda önemli bir adım olmuştur.

Cumhuriyet’in kuruluşundan hemen sonra başlatılan hukuk devrimi çalışmalarında, Büyük Önder, *‘Medenî hukuk ve aile hukukunda izleyeceğimiz yol, ancak uygarlık yolu olacaktır’* sözüyle hedefi gösterir. 7 Şubat 1926’da kabul edilen **Türk Medenî Kanunu** ile kadınlarımıza o günkü koşullara göre en ileri düzeyde, çağdaş aşamada bireysel ve toplumsal haklar tanınır. Medeni Kanun, birey ve aile hukuku yönünden Türk kadınının uygar dünyadaki yerini almasının belgesidir.

Cumhuriyet dönemindeki atılımlarla, toplumsal hayata ‘etkin biçimde yer alacak bir değer’ olarak kazandırılan kadınların, öncelikle öğretmenlik mesleğinde olmaları dikkat çekicidir.

Büyük Önder’in **‘karma eğitim’** konusundaki kararlı tutumu sonucunda, 1927-1928 öğretim yılından itibaren karma eğitime geçilerek, kız-erkek öğrenciler birarada okumaya başlar. Böylece, kadınlarımız kendilerini çevreleyen duvarı yıkıp, eğitim ve iş yaşamında görünmeye başlarlar. Mesleğe yönelik okullar açılmış, bu okullardan mezun olan kadınlar çalış-

ma yaşamındaki yerlerini almaya başlamışlardır. O yıllardaki istatistiklere baktığımızda, Atatürk dönemindeki ilköğretim kademesindeki en yüksek artış % 323 ile kız öğrencilerde ve % 352 ile kadın öğretmenlerde görülmür. Çağdaş Türk kadınının bilgi, beceri ve davranış yönünden eğitilmesini amaçlayan kız enstitülerinde okuyan kız öğrencilerin sayısında da % 225 artış sağlanmıştır. Cumhuriyet kurulduğunda yüksek öğretimde hiç kadın öğretim üyesi yokken, Atatürk'ü kaybettiğimiz 1938 yılında bu sayı 99'a çıkmıştır. Genel olarak yükseköğretim kurumlarında erkek öğrenci sayısı % 220 artmışken, kız öğrencilerin sayısı % 525 artış göstermiştir.

Kadının cahilliğini toplumun gerileyip çökmesinin en önemli nedeni olarak gören ve çağdaşlaşma yolunun eğitimden geçtiğini bilen Atatürk'ün Türk kadınına sağladığı bu haklar, çağdaş yaşamın diğer alanlarındaki ileri düzeyde pekçok hakkı da beraberinde getirmiştir.

1931 belediye seçimlerinde siyasal haklara kavuşturulan Türk kadınları, bu haklarını ilk defa 1933 yılında kullanmışlar, İstanbul ve diğer kentlerde belediye ve yaşlılar meclisine seçilmişlerdir. 5 Aralık 1934'te çıkarılan yasayla da **milletvekili seçme ve seçilme haklarını** elde etmişlerdir. 1935 yılı seçimlerinde Türk kadını, Meclis'e 18 kadın milletvekili ile girmiştir. Böylece Türk kadını, toplumsal alandan başka siyasal alanda da hak ettiği yere getirilerek, bu alanda da 'ikinci sınıf yurttaş' olmaktan kurtarılmıştır.

Kadının **ekonomik üretim alanında** da geniş ölçüde yer almasını sağlayan yasal düzenlemeler getirilmiş, erkek ve kadının eşit koşullarda katılıp, beraberce güç birliği yaptıkları çağdaş bir toplum düzenine geçme yolunda önemli bir adım daha atılmıştır. Cumhuriyet döneminde, **'erkeğin toplumsal yaşamının her alandaki görevlerine yardım edip, yaptığı herşeyi yapabileceği'** öngörülen Türk kadınının tarım, endüstri ve hizmet sektöründeki sayısı azımsanmayacak orandadır.

Türk kadını, eğitimde fırsat eşitliği başta olmak üzere hukukî, siyasî ve ekonomik haklarını o dönemde pekçok ülke kadınından daha önce elde etmiştir. Kadın haklarının geliştirilerek çağdaş bir yapıya kavuşturulması konusunun yalnızca ulusal bir sorun olmadığını bilen Büyük Önder, bu

konuyu süratle uluslararası alana götürmekte de duyarlı davranmıştır. 22 Nisan 1935'te, İstanbul'da '**Uluslararası Kadın Kongresi**' adıyla bir kongrenin toplanması için olanak hazırlamış ve kongreyi himayesine almıştır. Dünyanın dört yanından gelen ve aralarında nükleer fizikçi Madam Curie'nin de bulunduğu ünlü kadınların katıldığı kongreye gönderdiği telgrafta, '*Siyasî ve toplumsal hakların kadın tarafından kullanılması-nın, insanlığın mutluluğu ve itibarı bakımından çok gerekli olduğuna eminim*' sözlerine yer vermiştir. Bu kongrede, Türk kadınlarının dünya kadınlarıyla ilişkilerinin alacağı şekil de, Atatürk'ün, '*Türk kadınının dünya kadınlarına elini vererek dünya barış ve güveni için çalışacaklarına emin olabilirsiniz*' ifadeleriyle belirlenmiştir.

Atatürk'ün 1923'lerden itibaren üzerinde titizlikle durduğu ve uygulamaya koyduğu kadın hakları için, dünya ancak 1975 yılında birlik olarak çaba sarfetme gereği duymuş ve 1975 yılını '**Kadın Yılı**' olarak ilân etmiştir. Bugün dünya aydınlarının ve Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın yaymaya çalıştığı ve uluslararası belgelerle evrensel bir ilke olarak ilân edilen kadın hakları ile ilgili düşüncelerin, Atatürk tarafından çok önceden dile getirildiğini ve devlet varlığına geçirilerek, çoğunlukla uygulama alanına konulduğunu görüyoruz.

Türkiye'de 80 yıllık süreç içinde her alanda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Türkiye, Anayasa'sıyla, insan haklarına saygılı bir devlet olduğunu Cumhuriyet'in değişmez niteliklerinin başında belirtmiş, temel insan hak ve özgürlüklerini güvence altına almış ve yasalar önünde kadın-erkek eşitliğini sağlamış durumdadır. Ülkemiz, toplumsal ve ekonomik koşulların gelişmesi karşısında, dünyadaki gelişmelere hızlı ve gerçekçi biçimde ayak uydurma gayreti içindedir.

Kadınların toplumsal yaşamın her alanına erkeklerle eşit koşullar altında katılabilmesi, bugün tüm dünyanın üzerinde önemle durduğu konular arasındadır. Bu bağlamda Türkiye, uluslararası toplum tarafından benimsenmiş olan kimi belgeleri kabul etmiştir. **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi** ve **Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi**

imzalanmış, 1995 yılında kabul edilen **Pekin Bildirisi ve Eylem Platformu**'nun gereklerini yaşama geçirme yönünde önemli adımlar atılmıştır.

Tüm uluslararası yasal düzenlemelere rağmen, değişen ve gelişen dünyamızda kadınların içinde bulunduğu bazı uygulamalar, kadın haklarının cinsiyet tanımlamasına göre biçimlenmeye devam ettiğini göstermektedir. 21. Yüzyıla girdiğimiz çağdaş dünyada, maalesef, kadın hakları mücadelesi hâlâ sona ermemiştir.

Ülkemiz kadınları da, çağın gelişen koşullarının yönlendirmesiyle yapılan yeni yasa düzenlemeleriyle daha çağdaş ve ileri boyutta kazanımlar elde etmiş olmalarına karşın, çoğu kez eğitim ve sağlık başta olmak üzere, istihdam, iş gücüne katılım, sorumluluk paylaşımı, bilimsel ve sanatsal faaliyetler, spor gibi yaşamın birçok alanında erkeklerin sahip oldukları koşullara ve olanaklara ulaşmakta zorlanmaktadır. Özellikle kırsal ve kentsel kesim kadınları arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır.

Türk kadını Cumhuriyet'ten günümüze hukuk düzeyinde erkekle eşittir. Ancak ülkemizin gelişmekte olan ülke özellikleri, eğitim yetersizliği, ekonomik sıkıntılar, batıl inançlar ve geleneksel kültürümüzün bazı katı değer yargıları, bu olumsuzlukların yaşanmasında hâlâ önemli rol oynamaktadır.

Ülkemizde işgücüne katılma oranları açısından kadınların durumuna baktığımızda, kadınlarımızın, piyasadaki işgücüne katılım oranının düşük ve alternatiflerinin sınırlı olduğunu; tarımda ücretli aile işçisi veya ücretli işçi konumlarının her ikisinde de erkekler tarafından istihdam edildiğini; eğitim oranının erkeklere göre hâlâ çok gerilerde olduğunu, bu durumun çalışma ortamında aldığı ücrete doğrudan yansıdığını; çalışan nüfusun sadece 1/3'ünün yüksek düzeyde eğitilmiş saygın mesleklerde çalıştığını görüyoruz.

Cumhuriyet'ten günümüze Türk kadını Büyük Önder Atatürk'ün devrimleri ile yasal eşitlik haklarını pekçok çağdaş ülkeden daha önce elde etmiş olmasına rağmen, bugünkü koşullarda, ülkemizdeki kadın sorunları ne yazık ki toplumun gündemindeki yerini korumaktadır.

Toplumumuzda varlığını sürdüren bütün bu olumsuzlukları kaldırarak, kadın-erkek eşitliğinin tam sağlandığı, hak ve özgürlüklerin cinsiyet ayrımıyla sınırlandırılmadığı bir toplumsal yapının kurulabilmesi için, kadının çağdaş toplumda yerini almasını sağlayan düzenlemelerin yapılması ve sorunların çözümüne yönelik çalışmaların kesintisiz biçimde sürdürülmesi gerekmektedir.

Çağdaş toplumların en büyük göstergelerinden biri olan kadın-erkek eşitliğinin sağlanması için, ülkemizde, gelişen çağa ve değişen toplumsal ihtiyaçlara uygun olacak biçimde düzenlenen yasaların ivedilikle yaşama geçirilmesi kaçınılmazdır.

Cumhuriyet devrimleriyle hedeflenen **ulusal çağdaşlaşma** amacının **evrensel boyutlar** kazanabilmesi, kadını-erkeğiyle bütün Türk ulusunun günümüz koşullarındaki çağdaş kazanımlardan tam ve eşit olarak yararlanması, aynı hak ve özgürlükleri eşit biçimde paylaşmasıyla gerçekleşecektir.